

The Party and the Guests

Yönetmen: Jan Nemeč

Senaryo: Ester Krumbachová

Oyuncular: Vyskocil (Treater), Jan Klusák (Rudolf), Jiri Nemeč (Josef), Pavel Borek (Frantisek)

1966 / Çekoslovakya / Çekçe / 71'

Kısıtlanmak nerede biter ve zorbalığa dönüşür, şiddet içermediği sürece bu zorbalık kabul edilebilir mi? *The Party and the Guests* bu sorudan yola çıkan ve film boyunca bu sorunun cevabını arayan 1966 yapımı bir Çek Yeni Dalga Sineması örneği. Çek Yeni Dalga filmleri 1960'larda, Sovyet Rusya'nın Çekoslovakya'yı komünist bir eyalete dönüştürmesine tepki olarak doğan bir akımın ürünü ve Çek halkına baskıcı ve beceriksizce oluşturulmuş bir sistemin parçası haline getirildiğini ve bu sistemin acımasızlığına bırakıldığını fark ettirmeye çalışır. Senaryolar absürd mizah içerir ve amatör oyuncular kullanılır.

The Party and the Guests'in başında piknik yapmaya çıkmış bir arkadaş grubu ormanda dolaşmaya çıkar ve kimliği belirsiz bir grup adam tarafından rehin alınır. Şehre ait bu arkadaş grubu zaten ormanda doğal ortamından uzaktadır: Kadınların toplu ayakkabıları ve abiye kıyafetleriyle dolaşmakta zorluk çektiğini görürüz. Erkekler güneşte terledikçe parfüm şişeleri çıkar ortaya ve tekrar medeni ortamlarına dönmeye çalışırlar. Rehin alınmalarıyla savunmasızlıkları iyice ortaya çıkar. Grubu yöneten akli dengesi yerinde olmayan biridir ve rehinelerden absürd isteklerde bulunur. Rehineler bir taraftan zor kullanmaktan çekinmeyen yabancılardan tedirgin olurken diğer yandan kendilerini bir zarar görmeyeceklerine ikna etmeye çalışırlar. Birden ortaya çıkan bir adam sayesinde olaylar tatlıya bağlanır ve herkes bir anda bir kır ziyafetine çağırılır. Acaba tüm gösterişine rağmen konuklar ziyafet sahibinin garip arzularını yerine getirecekler midir? Emrinde tuhaf adamlar olan ziyafet sahibinin, "konuklarını mutlu etmek için" verdiği uğraşın, o konuklara ödetilen bir bedeli var mıdır? Onların; kendileri için hazırlanan "mutluluğa" hayır deme hakları saklı mıdır? Jan Nemeč; ziyafet ve konuklar alegorisinden, devlet-halk ilişkisinin konformist yollarını/yöntemlerini irdeliyor, baskıyla kabul ettirilen o suskun "mutlulukları" sorguluyor. Sonunda; 'kadife eldiven içinde demir yumruk' olmayı iyi bilen, güler yüzlü otoritelerin sürüleştirci mutluluk kurumlarına hayır diyor biri. Fakat hayır deme özgürlüğünün bedeli vardır: Ziyafetin sahibi ve "mutlu" topluluk, tepkisini belli ediyor; vahşi ve meşru köpeklerle retçi avına çıkılıyor... Tüm bunlarla film; zamanını ve mekanını kaybediyor; devletin olduğu her yerde ve her çağda varolan sorunlara bakıyor.

Nemeč'in filmini sadece bu yönüyle ele almak, filmin Çek Yeni Dalgacı çekim stillerine, anlatım özgünlüğüne ve keyifli diline haksızlık olur. Filmde, zamanın Çek sinemasının karakteristikleri görülüyor; piknik ve ziyafet sahnelerinde uzun uzadıya verilen günlük konuşmalar, büyük aksiyonlar içermeyen tek sahnenin -ziyafet- filmin neredeyse bütünü oluşturması, konuşurken bazı karakterlerin kameraya bakması dönem filmleriyle ortaklaşan özellikler. Ziyafet sahibinin emrindeki gençler tarafından sıkıştırılan ciddi adamların düştükleri durum, tek konuşan başka sandalyeye geçmesiyle başlayan büyük yer değiştirme telaşı gibi öğeler filmin absürd/taşlamacı kısımlarını oluşturuyor; fakat ziyafette, genç adamın, anlamsız bir hitap konuşmasına başlaması ve konuştuğukça Hitlerleşmesi de, Çek Yeni Dalga'nın en yerinde "yavru Hitler" alegoris örneklerinden⁽¹⁾...

1968'deki Sovyet işgalinden sonra, komünizm için tehlike olarak görülen ve "Sonsuza kadar yasaklılar" listesine alınan filmde, tüm saçmalığıyla baskıcı bir yönetim ve bu yönetim altındaki insanların tepkileri absürd bir şekilde gözler önüne serilir.

Deniz İçcen

⁽¹⁾ Ayrıca seçkide, Juraj Herz'in Cremator filmi "yavru Hitler" alegoris üzerine kurulmuştur.